

จามีกร รุ่งมณี 2558: การประเมินมูลค่าการบริการเกี่ยวกับน้ำของระบบนิเวศป่าไม้: กรณีศึกษากลุ่มน้ำ
สาขาน้ำแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร)
สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญพร เจนการกิจ, Ph.D. 125 หน้า

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้ได้รับประโยชน์ด้านการใช้น้ำจากระบบ
นิเวศป่าไม้กลุ่มน้ำสาขาน้ำแม่ลาว วิเคราะห์ความเต็มใจจ่ายและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจจ่ายของผู้ได้รับ
ประโยชน์ดังกล่าว และประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของบริการธรรมชาติเกี่ยวกับน้ำของระบบนิเวศป่าไม้
เก็บข้อมูลจากตัวอย่างจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 231 ครัวเรือน ที่อาศัยในบริเวณไม่เกิน 2 กิโลเมตรจากแม่น้ำแม่ลาว
เป็นเกษตรกรร้อยละ 68 และที่เหลือเป็นอาชีพอื่นๆ การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์
ด้วยวิธีสมมติเหตุการณ์

ผลการศึกษาพบว่าครัวเรือนตัวอย่างมีค่าใช้จ่ายด้านน้ำดื่มและน้ำบริโภคเท่ากับ 145.60 บาทต่อเดือน
ร้อยละ 43 ของกลุ่มตัวอย่างทราบว่าแม่น้ำแม่ลาวกำเนิดจากป่าสงวนแห่งชาติบนดอยนางแก้ว นอกจากนี้ ร้อยละ
58 คิดว่าการคุกคามพื้นที่ป่าจะมีผลต่อปริมาณและคุณภาพน้ำในแม่น้ำแม่ลาวให้เสื่อมโทรมลง ผลการศึกษายัง
พบว่าร้อยละ 95 ของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีค่าเต็มใจจ่ายที่ประชาชนที่อาศัยบริเวณป่าต้นน้ำควรทำกิจกรรมอนุรักษ์
ป่าไม้ และร้อยละ 83 เห็นว่าจำเป็นต้องมีการสนับสนุนหรือชดเชยกิจกรรมดังกล่าว

ผลจากแบบจำลองโพรบิตพบว่า ครัวเรือนผู้ใช้น้ำมีมูลค่าความเต็มใจเฉลี่ยเท่ากับ 271.71 บาทต่อปี
สำหรับบริการของระบบนิเวศป่าไม้ด้านน้ำมูลค่าความเต็มใจจ่ายเฉลี่ย โดยครัวเรือนที่ใช้และไม่ใช้น้ำประปาเป็น
แหล่งน้ำอุปโภคหลักมีมูลค่าความเต็มใจจ่ายเฉลี่ยต่างกันคือเท่ากับ 244.64 และ 296.67 บาทต่อปี ตามลำดับ
พบว่า ค่าความเต็มใจจ่ายของครัวเรือนเพิ่มขึ้นเมื่อการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน รายได้ของครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น
และเมื่อครัวเรือนเห็นด้วยกับการสนับสนุนหรือชดเชยผู้ทำกิจกรรมอนุรักษ์ป่าต้นน้ำแม่น้ำแม่ลาว ค่าความเต็มใจ
จ่ายของครัวเรือนลดลงเมื่อจำนวนเงินที่เสนอเพิ่มขึ้น และเมื่อครัวเรือนใช้น้ำประปาเป็นแหล่งน้ำหลักเพื่อการ
อุปโภค ทั้งนี้มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของระบบนิเวศป่าไม้เกี่ยวกับบริการด้านน้ำที่มีต่อผู้ใช้น้ำในพื้นที่มีมูลค่า
เท่ากับ 1,620,768 บาทต่อปี การศึกษาครั้งนี้ได้มีข้อเสนอแนะว่ามีความเป็นไปได้ที่จะมีการจัดตั้งกองทุน
สนับสนุนกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำแม่ลาวเพื่อที่จะสร้างกลไกการตอบแทนคุณประโยชน์ระบบนิเวศป่าไม้
(Payment for Forest Ecosystem Services) ที่ผู้ได้รับประโยชน์โดยตรงจะจ่ายชดเชยหรือตอบแทนแก่ผู้ทำ
กิจกรรมการอนุรักษ์

ลายมือชื่อนิติกร

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก